

Bildande av naturreservatet Flyeboda i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (Beslutsbilaga 1) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Flyeboda naturreservat**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Flyeboda
Kommun	Karlskrona
Socken (distrikt/församling)	Jämjö
Lägesbeskrivning	Ca 5 km norr om Jämjö tätort
Centrumkoordinater	X: 552555, Y: 6233111 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	3G 6a Kråkerum
Naturgeografisk region	Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden – Kalmarkusten (12b)
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
Fastigheter	Delar av Karlskrona Flyeboda 1:6
Markägarkategori	Privat
Rättigheter	Avtalsservitut: elledning, transformatorstolpe m.m.
Nyttjanderätter	Jakt
Areal	Totalt 33,6 ha
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med Flyeboda naturreservat är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer, med biologisk mångfald, i ett område med ädellövskog, lövsumpskog, trädbärande ängs- och hagmarker, våtmarker och småvatten i östra Blekinges skogsbygd. Områdets naturmiljöer ska bevaras i gynnsamt tillstånd och hysa värdefulla strukturer, funktioner och livsmiljöer för skyddsvärda arter knutna till ovanstående naturmiljöer.

Syftet ska även tillgodose behovet av skyddade områden för friluftsliv, samt erbjuda all-

mänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett tillgängligt och besöksvärt område med höga skönhetsvärden, samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Områdets syfte ska tillgodoses genom naturvårdsinriktad skötsel i ädellövskogen. Skogarna ska utvecklas utan påtaglig inverkan från gran eller för regionen främmande träslag. Gräsmarkerna ska hävdas genom slåtter eller bete. Vissa riktade åtgärder kan behövas, till exempel hamling, röjningar kring värdefulla träd och buskar, samt röjning av igenväxningsvegetation i öppna marker och vid kulturlämningar. Åtgärder vidtas även för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området. Det bör även finnas informationsskyltar, som inbjuder till och underlättar besök i området, samt ger besökare möjlighet till ökad kunskap om områdets naturvärden och kulturpräglade landskap.

Skälen för beslutet och motivering

Flyeboda utgör en mosaik av ädellövskog, hässle, blandskog, sumpskog, hagmark och slåtteräng, med rik biologisk mångfald och dokumenterat höga naturvärden. Skogsstyrelsen har avgränsat en mindre nyckelbiotop (ädellövsumpskog, 0,9 ha) i naturreservatets nordöstra kant, men inventering under 2020 och 2021 har visat att en betydligt större andel av skogen utgör skoglig värdekärna av nyckelbiotopklass. I området finns även trädbärande slåtterängar och hagmarker med rik biologisk mångfald, däribland rödlistade arter.

Prioriterade naturmiljöer är de ädellövdominerade skogarna, sumpskogarna och de hävdade naturliga fodermarkerna (slåtter- och betesmarkerna), och prioriterade naturtyper är näringsfattig ekskog, nordlig ädellövskog, lövsumpskog, slåtterängar i låglandet och trädklädd betesmark. I området finns prioriterade strukturer och funktioner som död ved i våta/fuktiga miljöer, skoglig kontinuitet med varierad åldersstruktur och gamla träd, grova ädellövträd, senvuxna träd, ihåliga träd, vidkroniga träd, hamlingspräglade träd, stående och liggande död ved i olika former och nedbrytningsstadier, blommande och bärande träd och buskar, betes- och/eller slåtterpåverkan i hävdpräglade miljöer samt solexponerade småvatten. Vidare är arterna Adam och Eva, poppelticka och långbensgroda prioriterade.

Ett konkret hot mot naturvärdena i reservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är beskuggning från uppväxande ekar som missgynnar den hävdberoende floran, vilket kan åtgärdas genom riktade utglesningar i trädsnittet. Ett annat problem är att gamla hamlingsträd och vidkroniga ekar dör av ålder, svampsjukdomar eller konkurrens från uppväxande yngre träd. Detta kan motverkas genom återupptagen hamling, nyhamling av yngre träd samt punktavverkningar. Ett tredje hot är vildsvin som bökar upp grässvålen, vilket kan åtgärdas genom exempelvis effektivare stängsling som stänger ute vildsvinen. Även spridning av invasiva arter, främst rönnspirea, utgör ett hot. Detta kan åtgärdas genom bland annat riktad röjning. Ett femte hot är spridning av gran från angränsande marker vilket kan åtgärdas genom röjningar.

Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för reservatsbildningen är exempelvis igenväxning på grund av minskad slåtter- eller beteshävd, felaktigt betetryck, tillskottsutfordring som ger en gödslingsseffekt samt bortplockande av död ved i skogarna. Potentiella hot är även extremväder som långvarig torka (torkan 2018 är att betrakta som ett "normalår" år 2100, vid RCP 8,5). Vissa arter kommer att missgynnas, andra gynnas. Brandrisken kommer att öka. Vegetationsperiodens längd kommer att öka, vil-

ket även det missgynnar vissa arter och gynnar andra. Det ökar också behovet av röjning. Ifall naturvärdena är beroende av vintervila så är ökad medeltemperatur ett potentiellt hot. Högre medeltemperatur ökar också risken för skadeangrepp och spridning av invasiva arter. Fågellivet påverkas av klimatförändringarna längs de flyttstråk och boplatser de använder även i andra länder.

Bildandet av naturreservatet Flyeboda bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Det bidrar även till att uppfylla friluftsmålet *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*. Vidare bidrar reservatet till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur genererar bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Reservatsbildningen stärker även den gröna infrastrukturen i regionen, särskilt med avseende på ädellövskog och gräsmarker.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, utöver vad som med länsstyrelsens tillstånd anges under punkt A9,
2. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa eller anordna upplag, utöver vad som med länsstyrelsens tillstånd anges under punkt A9,
3. plöja, harva eller bedriva åkerbruk,
4. plantera eller så träd eller buskar,
5. röja, gallra, avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
6. utfodra vilda djur,
7. tillföra växtnäringssämne (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel, kalk eller kemiskt bekämpningsmedel,
8. använda parasitbekämpningsmedel till betesdjur, i form som är skadlig för insekter när den utsöndras med spillningen.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

9. uppföra byggnad eller annan anläggning för naturvårdens eller betesdriftens behov, samt i samband med uppförande av byggnad gräva, schakta, dränera, utfylla eller tippa,
10. lagra avverkningsrester under vedinsekternas huvudsakliga flygtid, i huvudsak våren-sommaren, annat än om det kan ske på ett sätt som inte hotar vedinsekterna,
11. tillskottsutfodra betesdjur. Det är tillåtet att utan särskilt tillstånd lägga ut mindre mängder grovfoder i samband med betessläpp och inställning, under förutsätt-

- ning att det görs på lämplig plats ur naturvärdessynpunkt och att fodret inte innehåller några fröer/växter som kan påverka naturreservatets naturvärden negativt,
12. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december – 31 mars,
  13. uppföra stängsel eller annan hägnad.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet (angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges):

1. utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats, vandringsled, rastplatser, stängselgenomgångar och andra anläggningar eller anordningar för friluftslivet (se Beslutsbilaga 2),
3. årlig betesdrift eller slåtter, röjningar och punktavverkningar av igenväxningsvegetation, hamling samt övrig skötsel för att bevara, vårda och utveckla områdets öppna och trädbärande hagmarker, och kulturhistoriskt präglade miljöer,
4. röjning, gallring, avverkning och plantering i skogsmarker, i syfte att bevara, vårda utveckla och återställa områdets naturligt förekommande skogstyper och livsmiljöer för den biologiska mångfalden,
5. bevarande och vid behov tillförsel av död ved,
6. borttagande av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag, högst två månader, för naturvårdens behov,
7. skötsel av småvatten/våtmarker,
8. stängsel och stängselunderhåll,
9. avverkning av träd, för att avvärja fara för allmänheten,
10. bekämpning av invasiva eller i övrigt främmande arter, samt inventering och övervakning av dessa,
11. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten, eller att omlagra eller bortföra sten,
2. skada stenmurar och andra kulturhistoriska lämningar,
3. otillbörligt störa djurlivet,
4. fånga eller insamla växter, svampar eller djur på sådant sätt att deras livsmiljöer skadas eller förstörs,
5. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning,
6. gräva upp eller dra upp kärleväxter,
7. skada levande eller döda, stående eller liggande träd och buskar, eller vegetation i övrigt, bortföra eller elda död ved,
8. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,

9. medföra okopplad hund, annat än vid vallning av boskap och jakt samt vid eftersök på skadat djur,
10. framföra motorfordon,
11. rida eller cykla annat än på befintliga markvägar inom reservatet,
12. parkera annat än på för ändamålet upplåten parkeringsplats,
13. tälta eller på annat sätt slå läger mer än två dygn.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. utföra vetenskapliga undersökningar som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller någon form av åverkan på växt- eller djurliv,
15. nyttja området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
16. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, ledmarkering, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt under högst en vecka i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät och befintliga ledningsgator enligt gällande servitut och nyttjanderätter eller enligt gällande lagar. Underhåll omfattar såväl akuta som skogliga åtgärder i eller i anslutning till ledningsgatan, toppning och beskärning utanför ledningsgatan vid behov, samt körning och parkering av maskiner till och från ledningsstråket. Ovan nämnda åtgärder ska ske i dialog med länsstyrelsen,
- normalt underhåll, skötsel och kontroll av vägar, leder, stigar eller andra anläggningar och friluftsanordningar,
- fastighetsägare att nyttja befintliga vägar inom naturreservatet,
- innehavare av särskild rätt till jakt att jaga de djur som ingår i jakträtten och utföra de transporter som krävs för jaktutövandet och vård av djuren, samt att röja siktgator efter att ha haft dialog med och fått godkännande av länsstyrelsens naturvårdsförvaltning. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iakttas för att undvika skador på mark och vegetation,
- bär-, svamp- och blomplockning för eget behov, under förutsättning att arterna inte är fridlysta.

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,

- regler om fridlysning av växter och djur (8 kap. miljöbalken) och artskyddsförordningen (2007:845),
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen, (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). I denna förordning 16–19 §§, regleras även nyttjandet av hund vid eftersök.

Om en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas.

Beskrivning av området

Det drygt 33 hektar stora naturreservatet ligger omkring 5 kilometer norr om Jämjö i östra Blekinge. Reservatet består av två skilda delområden, ett östligt och ett västligt. Den östra delen (14,7 ha) utgör en mosaikartad blandning av trädbärande slätteräng/hagmark, ädellövskog (främst avenbok, ek och hassel), blandskog (asp, tall, m.m.) och lövsumpskog. En del aspar är gamla och grova. Det finns även rikligt med död ved i form av högstubbar och lågor. Skogen har sannolikt uppkommit genom igenväxning av hagmark/slätteräng. I ängsmarken i söder finns ett inslag av gamla, tidigare hamlade askar och lindar. Längs områdets norra kant rinner en liten bäck, som bitvis är uppdelad i flera mindre fåror som delvis översilar skogsmarken. Dessutom finns två anlagda småvatten som bland annat hyser långbensgroda. Den västra delen av reservatet (18,9 ha) består främst av ung ädellövskog (mest bok i blandning med ung björk) på mark som tidigare varit bevuxen med gransskog, men med mindre inslag av äldre ek- och bokskog samt lövsumpskog. Närmast byn finns en slätteräng, och i den centrala delen ett småvatten.

Några rödlistade eller i övrigt intressanta arter har noterats, exempelvis spillkråka (nära hotad), mindre hackspett (nära hotad), gröngöling (tidigare nära hotad), skogsduva, krushättemossa (signalart), brandticka (på granlåga), poppelticka (ny för Blekinge), avenbokskvistskål och vaxoljeskinn. De två sistnämnda svamparna har få fynd i landet. I gräsmarkerna växer ett flertal skyddsvärda arter, exempelvis svinrot (nära hotad) och slättergubbe (sårbar), samt tre arter av orkidéer.

Området har även ett kulturhistoriskt värde genom förekomsten av talrika, vällagda odlingsrösen. I hagmarken i det västra delområdet finns grunden efter ett gammalt båtsmanstorp. Blekingeleden passerar genom byn, i nära anslutning till området.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Frågan om att bilda naturreservatet har väckts genom en intresseanmälan från fastighetsägaren. Området har stora naturvärden, främst knutna till ädellövskog och trädbärande slättermarker/hagmarker. Att skydda ädellövskog med naturvärden är ett särskilt ansvar för de sydligaste länen i landet, däribland Blekinge. Flyeboda tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull skog. Även områdets gräsmarker har sådana kvaliteter att ett skydd är angeläget. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga naturvärden överväger den en-

skildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid en avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter bland annat utreda föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. De föreskrifter som omfattas av bestämmelserna i 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 5 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsmissiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de beslutade ordningsföreskrifterna för Flyeboda behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet berör område av riksintresse för totalförsvaret (Öppna områden av betydelse enligt 3 kap. 9 § första stycket miljöbalken - påverkansområde för buller eller annan risk: TM0352). Länsstyrelsen bedömer att ett skydd av området är förenligt med nämnda riksintresse. Området berör inga planer eller områdesbestämmelser.

Fastställelse av skötselplan

En skötselplan skall ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen ska fastställas för naturreservats långsiktiga vård och ska ses som vägledande, men är inte juridiskt bindande. Finns det särskilda skäl får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats. Vid behov kan skötselplanen uppdateras och en ny version fastställas, utan att ett nytt reservatsbeslut tas, under förutsättning att skötselplanen inte strider mot gällande beslut.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet (Beslutsbilaga 3).

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i samråd med markägare och andra berörda sakägare.

Ärendets beredning

Frågan om att bilda naturreservat väcktes genom ett markägarinitiativ 2018, då ägaren till reservatet kontaktade Skogsstyrelsen. Efter dialog mellan Skogsstyrelsen och länsstyrelsen bestämdes att naturreservat var den lämpligaste skyddsformen. Under 2021 värderades området, och samma år skrevs avtal om intrångsersättning för bildande av naturreservat. Under 2022–2023 har förslag till beslut och skötselplan tagits fram. I de-

cember 2023 skickades förslaget på remiss till sakägare och andra intressenter. Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Yttranden har inkommit från Räddningstjänsten Östra Blekinge, Försvarsmakten, Skogsstyrelsen och E.ON Energidistribution AB. Ingen har haft något att erinra mot förslaget. E.ON har begärt vissa förtydliganden angående underhåll av ledning m.m., vilket har beaktats i beslutet. Gränsen har dessutom, efter yttrande från en av angränsande fastighetsägare, justerats marginellt i sydost så att en infiltrationsanläggning hamnar utanför naturreservatet.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidningar. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i Post och Inrikes Tidningar och ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrica Messing.

I beslutet deltog även länsjurist Emma Ballovarre, antikvarie Karl-Oskar Erlandsson och områdesskyddssamordnare Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande.

Ulrica Messing

Åke Widgren

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

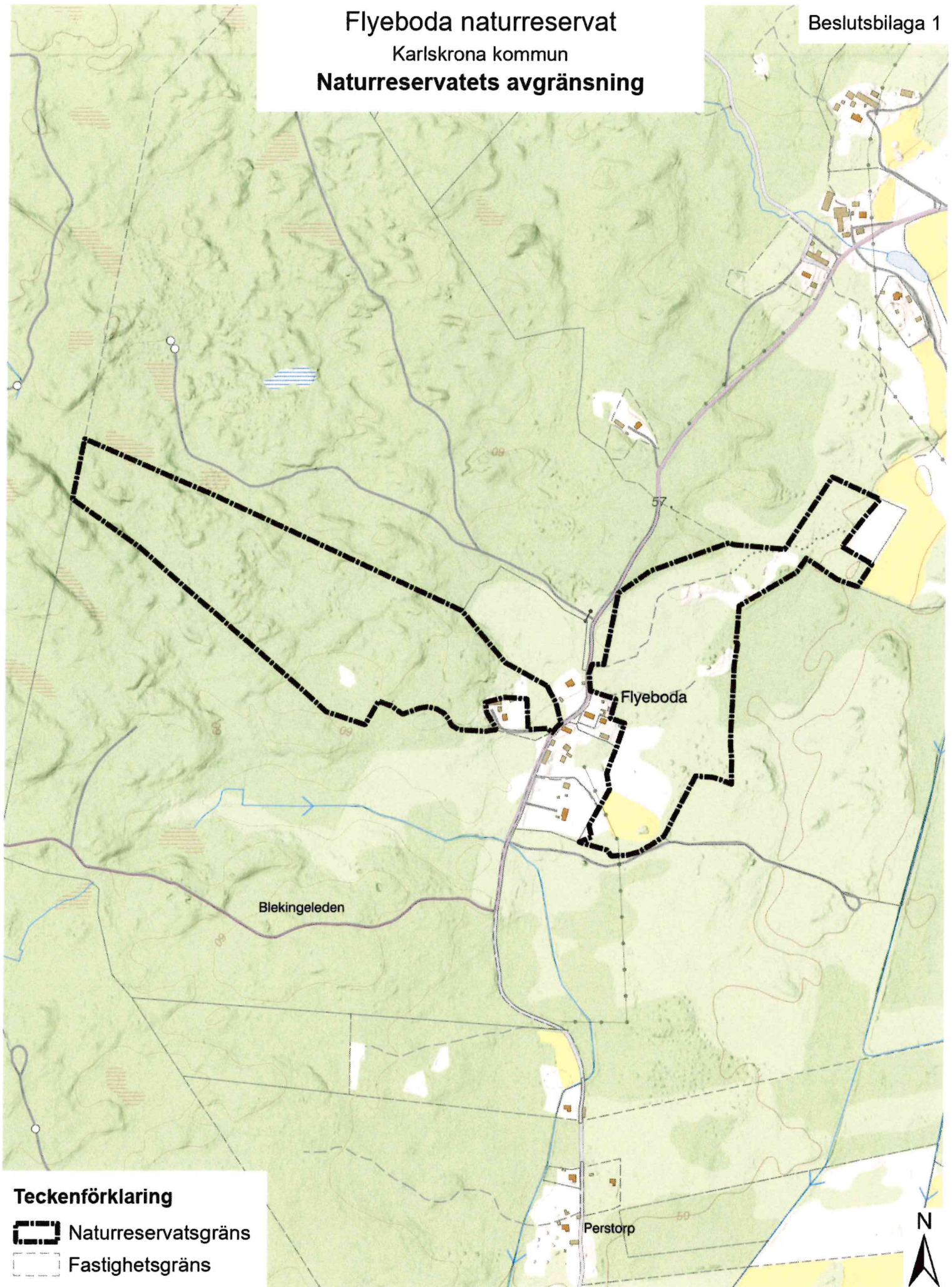
Bilagor:

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med föreskriftsområden
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar

Flyeboda naturreservat
Karlskrona kommun
Naturreservatets avgränsning

Beslutsbilaga 1

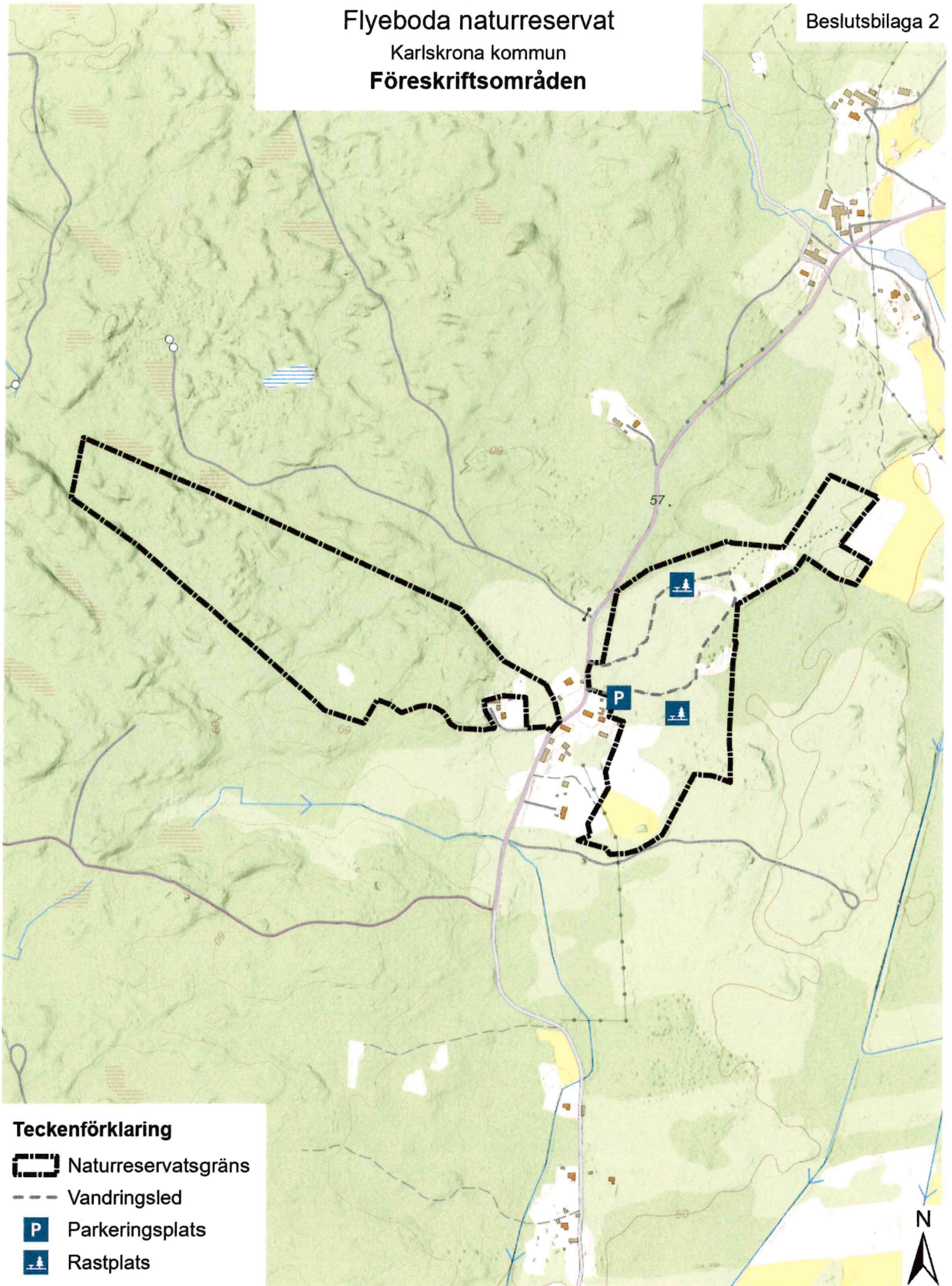
Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- Fastighetsgräns

Flyeboda naturreservat
Karlskrona kommun
Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 2

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- Vandringsled
- Parkeringsplats
- Rastplats